

WATERAGENDA tot 2021

Stadhuis, Bogaardplein 15
Postbus 5305, 2280 HH
Telefoon (070) 326 19 91
stadhuis@rijswijk.nl
www.rijswijk.nl

Inhoudsopgave Wateragenda

1.	Een Wateragenda	pagina 3
1.1	<i>Verantwoordelijkheden</i>	
1.2	<i>Behalen doelen waterbeheer</i>	
1.3	<i>Ontwikkeling van de waterkwaliteit</i>	
1.4	<i>Anticiperen op klimaatverandering</i>	
1.5	<i>Waterbewustzijn en participatie</i>	
1.6	<i>Werk in uitvoering</i>	
2.	Doelen en ambities	pagina 5
2.1.	<i>Duurzaam schoon en gezond water</i>	
2.2	<i>Veilig en beheerst water</i>	
2.3	<i>Afvalwaterketen</i>	
2.4	<i>Bewust van water</i>	
3.	Beheer, vaarwater en grondwater	pagina 11
3.1	<i>Beheer en Onderhoud</i>	
3.2	<i>Recreatie en vaarwegbeheer</i>	
3.3	<i>Grondwater</i>	
4.	De samenwerking Rijswijk en Delfland	pagina 12
4.1	<i>Organisatie van de samenwerking</i>	
4.2	<i>Overlegstructuur</i>	
4.3	<i>Communicatie</i>	
4.4	<i>Financiën</i>	
	Verklarende woordenlijst	pagina 14
	Kaart beheerders water in Rijswijk	pagina 16

1. Een Wateragenda

Rijswijk en Delfland werken al jaren samen binnen het waterbeheer. Het eerste Waterplan was in 2009 de aanzet voor deze samenwerking. Verschillende ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving, ambitieniveau en klimaat hebben in de loop der tijd gevraagd om een aanscherping van de oorspronkelijke beleidsdoelstellingen. Met deze actualisatie wordt het Waterplan door Rijswijk en Delfland voortgezet in de Wateragenda met een integrale aanpak met maatregelen voor het beheersgebied. De integrale aanpak op het waterbeleid houdt in dat wateropgaven die met elkaar te maken hebben als één geheel worden gezien. De aanpak van waterkwantiteit, waterkwaliteit, afvalwaterketen, recreatie & vaarwegbeheer, waterkeringen en beheer & onderhoud komen bij elkaar in één integrale aanpak voor het beheersgebied.

1.1 Verantwoordelijkheden

Delfland en Rijswijk hebben ieder een duidelijke eigen verantwoordelijkheid in het waterbeheer.

In de dagelijkse praktijk is Delfland verantwoordelijk voor het peilbeheer (het afvoeren van water en het op niveau houden van het waterpeil in de sloten) en voor beheer en onderhoud van dijken, waterkeringen en sloten. Daarbij bewaakt Delfland ook de waterkwaliteit en verzorgt voor de hele regio de zuivering van het afvalwater. De gemeente draagt zorg voor de riolering en onderhoudt de walkanten en oevers.

Om aan onze individuele verantwoordelijkheden invulling te geven stellen Rijswijk en Delfland naast het gezamenlijke Waterplan ieder hun eigen plannen op. Belangrijke eigen plannen die de basis vormen voor de wateragenda zijn binnen de gemeente het waterplan 2009-2015 en het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP). Bij Delfland ligt de basis bij het Waterbeheerplan dat is uitgewerkt in programma's en inhoudelijke beleidsnota's.

Waar de verantwoordelijkheden bij elkaar komen stellen we gezamenlijke plannen op. De komende jaren willen we de samenwerking tussen Delfland en de gemeente nog verder vergroten, door op álle onderdelen van de wateropgave efficiënt en effectief samen te werken. Het is de bedoeling om dit proces niet alleen op projectniveau verder uit te bouwen, maar ook op managementniveau, op strategisch niveau en bij ruimtelijke plannen. Concrete projecten zijn Rijswijk-Buiten, Rijswijk Harbour- Village en de afstemming bij infrastructurele werkzaamheden als wegen, keringen, riolering en kabels&leidingen.

We werken al samen via de bestuursovereenkomst Schoon en Gezond Water ('waterkwaliteit') en het Netwerk Afvalwaterketen Delfland ('rioleringszorg').

1.2 Behalen doelen waterbeheer

Doelen voor het waterbeheer zijn op verschillende niveaus vastgelegd. De normen voor waterveiligheid zijn landelijk(wettelijk) vastgelegd. Voor de wateroverlast zijn de beschermingsnormen in de provinciale waterverordening vastgelegd. Voor de waterkwaliteit geldt de Europese KaderRichtlijn Water (KRW) waaraan uiterlijk in 2027 aan moet worden voldaan. Delfland vertaalt deze doelen naar maatregelen die moeten worden uitgevoerd in het gehele beheersgebied van Delfland. In het Waterbeheerplan 2015-2021 zijn deze doelen geconcretiseerd. De gemeente werkt (binnen haar taken) actief mee bij het realiseren van die doelen en het treffen van maatregelen.

1.3 Ontwikkeling van de waterkwaliteit

De waterkwaliteit voldoet nog niet aan de doelstellingen van de KRW. Met name is de zwemwaterkwaliteit ten gevolge van blauwalgen nog slecht. In de afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in een betere waterkwaliteit. Bijvoorbeeld door het terugdringen van lozingen en het natuurvriendelijk inrichten van watergangen (maatregelen uit eerder GRP's en Waterplannen) verbetert de algehele waterkwaliteit in Rijswijk al jaren. Andere voorbeelden zijn de waterspeeltuin Tubasingel, doorspoelen boezem met Brielse meerwater, maatregelen NAD en baggeren Rijswijkse Haven.

1.4 Anticiperen op klimaatverandering

Volgende de klimaatscenario's van het KNMI krijgt Nederland in de toekomst te maken met meer en heviger regenbuien in de winter en langduriger droge periodes in de zomer. Voor de kustgebieden komt daar in het najaar nog eens extra regenval bij door opwarming van zeewater. Deze effecten kunnen op regionaal en lokaal niveau leiden tot meer wateroverlast in natte periodes en zoetwatertekorten in droge periodes. Waar mogelijk houden Rijswijk en Delfland nu al rekening met deze klimaatontwikkeling om de stad voor toekomstige generaties veilig en aantrekkelijk te houden.

Duurzaamheid en klimaatadaptatie hebben betrekking op de gehele keten van waterbeheer. De gemeente Rijswijk en het Hoogheemraadschap van Delfland streven bij alle toekomstige ontwikkelingen naar een goede balans op sociaal, ecologisch en economisch gebied. Duurzaamheid en klimaatadaptatie vormen daarom onderdeel van alle thema's in het uitvoeringsprogramma.

De gemeente Rijswijk heeft in de opgave Duurzame gemeente de maatregelen voor de klimaatadaptatie opgenomen. De voor het water relevante maatregelen zijn onderdeel van de uitvoeringsmaatregelen.

1.5 Waterbewustzijn en participatie

Rijswijk en Delfland streven om het waterbewustzijn van de inwoners van Rijswijk te stimuleren. Door meer bewustzijn te creëren over bijvoorbeeld klimaatadaptatie of waterveiligheid, begrijpen inwoners beter de consequenties van bepaalde projecten.

Een belangrijke recente focus voor zowel Delfland als Rijswijk, is het onderwerp participatie. Waar in het verleden alle verantwoordelijkheden en taken door Delfland en Rijswijk zelf werden uitgevoerd, willen we mensen nu meer betrekken bij onze opgaven. Initiatieven vanuit de bevolking worden gestimuleerd en de samenwerking tussen alle belanghebbenden, zullen op een zo'n goed mogelijke manier worden benut. Het veilig en beheersbaar houden doen we samen. Als overheden samen vóór de Rijswijkers, maar steeds meer ook samen met de inwoners. Daar is recent met name bij de aanpak van het Wilhelminapark, de stadsvisie en het duurzaamheidscongres ervaring mee opgedaan.

1.6 Werk in uitvoering

Om gezamenlijk de doelen en ambities na te streven is een gevulde agenda nodig. Daarom hanteren Rijswijk en Delfland gezamenlijk een uitvoeringsprogramma, dat tweejaarlijks wordt geactualiseerd. Hierin zijn de werkzaamheden opgenomen die beide partners uitvoeren, met een nadruk op werkzaamheden waar een gezamenlijke opgave bestaat en/of waar afstemming een meerwaarde kan betekenen bij de uitvoering.

Zowel Rijswijk als Delfland concentreert zich hierbij op een efficiënte uitvoering van hun wettelijke taken en legt de nadruk op het leefbaar houden van de stad. De wateragenda zorgt voor afstemming en is een concreet plan, dat binnen de kaders van de beschikbare middelen, het voorgestelde uitvoeringprogramma kan waarmaken.

2. Doelen en ambities

Rijswijk en Delfland willen een duurzaam, schoon, gezond en veilig Rijswijks watersysteem en een vitale en aantrekkelijke leefomgeving realiseren. Deze ambitie is onderdeel van de doelstelling van het Waterplan 2009-2015, waarin bij de uitvoering de focus lag op de waterkwantiteit, veroorzaakt door de hevige regenval en wateroverlastproblemen rond de eeuwwisseling. Het watersysteem moet nadrukkelijk ook goed en veilig functioneren. De doelstelling is een brede vertaling van de algemene gemeentelijke ambitie "Heel gewoon, Rijswijk schoon".

De ambitie is te vertalen in vier beleidsdoelen:

1. Duurzaam schoon en gezond water: het Rijswijkse watersysteem is uiterlijk in 2027, (doeljaar voor de KRW), chemisch schoon en gezond én ecologisch robuust ingericht.
2. Veilig en beheerst water: veilige waterkeringen en goed doorstroombare boezemkanalen houden overtollig water 'van de straat'. In 2027 voldoet het gehele beheersgebied van Delfland aan de gestelde beschermingsnormen.
3. Een gesloten afvalwaterketen: Een gesloten robuust afvalwatersysteem dat bestand is tegen toekomstige buien en zuiveringen door te ontwikkelen tot energie-, grondstoffen en zoetwaterfabrieken. Het afvalwater komt uitgebreider aan bod in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) en wordt besproken binnen het Netwerk Afvalwaterketen Delfland (NAD).
4. Bewust van Rijswijks water: inwoners van Rijswijk waarderen het water in hun directe leefomgeving en weten welke bijdragen zij kunnen leveren aan het bereiken en in stand houden van een duurzaam schoon, gezond en veilig Rijswijks watersysteem.

Deze beleidsdoelen zijn niet nieuw binnen het waterbeheer. Rijswijk en Delfland willen deze doelen nadrukkelijk koppelen aan duurzame oplossingen voor waterbeheer in de stedelijke omgeving. In een stad als Rijswijk, met zijn beperkt beschikbare ruimte, is dat niet altijd eenvoudig. De beleidsdoelen zijn dan ook alleen te bereiken als alle wateropgaven in samenhang met (ruimtelijke) opgaven op andere beleidsterreinen worden opgepakt.

2.1. Duurzaam schoon en gezond water

Rijswijk en Delfland zetten zich in voor duurzaam schoon en gezond water door het oppervlakte- en grondwater schoon te maken en te houden en een deel van de watergangen en oevers ecologisch in te richten.

Waterkwaliteit is een belangrijk punt binnen de waterhuishouding van de gemeente Rijswijk. Het beleid hierop is de laatste jaren sterk beïnvloed door de chemische en ecologische doelen van de KRW in 2027. Delfland en Rijswijk hebben de opgave de kwaliteit van het water te verbeteren. Dit

gaat zowel over het boezemwater als het polderwater. De Bestuursovereenkomst 'schoon en gezond water' gaat onder andere over de chemische waterkwaliteit, waarbij rekening wordt gehouden met de chemische gesteldheid van het watersysteem.

Bij de ecologische waterkwaliteit kijken wij onder andere naar de biodiversiteit die aanwezig is rond de watergangen. In de periode tot 2021 legt de regio binnen Delfland 32 hectare natte ecologische zones aan. Deze worden aangelegd in logische structuren en zoveel mogelijk verspreid over het oppervlak van Delfland. Dit betekent dat er ook binnen Rijswijk een zoekopgave ligt. Goede voorbeelden van locaties waar aan de ecologische waarde van het water is gewerkt zijn de Martin Campsloot, Mgr. Bekkersloot, Wilhelminapark en geheel RijswijkBuiten. Hier zijn door Rijswijk watergangen natuurvriendelijke ingericht. Hiermee verbetert onder andere de biodiversiteit en de waterkwaliteit.

De zwemwaterkwaliteit binnen het beheersgebied van Delfland staat al een geruime tijd onder druk, onder andere veroorzaakt door de aanwezigheid van blauwalg en/of bacteriën. Gemeente en Delfland zijn hard aan de slag gegaan om de zwemlocatie in het Wilhelminapark drastisch te verbeteren en streven ernaar om in de nabije toekomst een verbetering voor de Put te realiseren.

Nr.	<i>Duurzaam schoon en gezond water</i>	Trekker	Uitvoeringstermijn
<i>Chemische waterkwaliteit</i>			
WKL1	Uitvoering Bestuursovereenkomst schoon en gezond water Delfland 2015-2021.	Delfland/ Rijswijk	2017 tot 2018
WKL2	Lange duikers deels openmaken (meeliftkans).	Delfland/ Rijswijk	2017 tot 2018
WKL3	Het monitoren van afvalwaterlozingen op het oppervlaktewater door het meten van overstorten.	Rijswijk	2017 tot 2018
<i>Ecologische waterkwaliteit</i>			
WKL4	Het realiseren van een natuurvriendelijke oever bij het Elsenburgerbos (polderwater).	Rijswijk	gerealiseerd
WKL5	Onderzoek naar de mogelijkheid om 9 kansen te realiseren van natte ecologische zones in de Rijswijkse KRW-waterlichamen (boezemwater)	Delfland / Rijswijk	2017 tot 2018
WKL6	Het benutten van de kansen om bij het vervangen van waterkerende constructies natte ecologische zones te realiseren in het Rijswijkse polderwater . (Onder andere bij de Van Mooklaan.)	Delfland / Rijswijk	2017 tot 2018
WKL7	Het samen opnieuw beoordelen van de Rijswijkse natte ecologische zones en deze informatie verwerken in de legger.	Delfland / Rijswijk	gerealiseerd

Nr.	<i>Duurzaam schoon en gezond water</i>	Trekker	Uitvoeringstermijn
WKL8	Het ecologisch beoordelen van de Rijswijkse watergangen.	Rijswijk	uitgevoerd
WKL9	Baggercyclus en kroosbeleid verbeteren op een ecologische manier.	Rijswijk	2017 tot 2018
WKL10	Bij ruimtelijke ontwikkeling rekening houden met de ecologische toetsing Onderdeel projectgroep KRW Natte ecologische zones	Rijswijk	2017 tot 2018
WKL11	Vispasseerbaar maken van waterkunstwerken op plaatsen waar dit wenselijk is.	Delfland	2017 tot 2018
<i>Zwemwaterkwaliteit</i>			
WKL12	Uitvoeren van het project ter verbetering van de zwemwaterkwaliteit in het Wilhelminapark, waaronder het aanleggen van toiletvoorzieningen en verjagen van de ganzen.	Delfland / Rijswijk	Start 2016, afronding 2017
WKL13	Uitvoeren maatregelen uit 2 ^e stroomgebiedbeheerplan ook van toepassing op "De Put" en onderzoek naar mogelijkheden verbeteren zwemwaterkwaliteit.	Delfland / Rijswijk	2017 tot 2018

2.2 *Veilig en beheerst water*

Waterveiligheid, wateroverlast en klimaatadaptatie zijn de basis voor veilig en beheerst water. 'Beheerst water' bereiken we door het water in de stad, rekening houdend met klimaatveranderingen, voldoende ruimte te bieden. Het water- en rioleringssysteem voldoet grotendeels aan de norm en waar zich kansen voordoen het watersysteem te verbeteren, moeten we die benutten. Het opvangen, vasthouden en afvoeren van water zijn begrippen die goed moeten worden toegepast om droge voeten te kunnen blijven garanderen. Belangrijke factoren zijn de toenemende bebouwing, meer wegen en minder open water. Een inbreng van het waterbelang in de beginfase van ruimtelijke planvorming is dan ook belangrijker dan ooit.

Door het creëren van voldoende bergingscapaciteit wordt de kans op calamiteiten zo klein mogelijk gemaakt. Een voorbeeld hiervan is de calamiteitenberging in de Hoekpolder, die het Rijswijkse watersysteem zal ontlasten bij extreem weer.

Veilig en beheerst water gaat ook om veilige kades in de stad. Waterkeringen horen aan bepaalde normen te voldoen, die door Hoogheemraadschap worden gecontroleerd. Deze normen zorgen voor veiligheid binnen het beheersgebied van Delfland. Keringen die niet voldoen worden opgehoogd of versterkt om de situatie te verbeteren. De intentie is om deze versterkingen en ophoging zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij de bestaande functie. Daar waar mogelijk wordt het onderhoud aan de waterkeringen gecombineerd met onderhoud aan de openbare ruimte. Een voorbeeld hiervan zijn waterkeringen waarop een weg is gelegen. Maatschappelijk is het wenselijk dat het ophogen van de

waterkering gelijktijdig met het onderhoud en/of de herprofilering van de weg plaatsvindt. Zo besparen we kosten en voorkomen onnodige hinder voor bewoners en bedrijven. Deze afstemming wordt vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst(SOK).

De veiligheid willen we ook op de lange termijn waarborgen. Klimaatadaptatie is dan ook een thema dat nadrukkelijk op deze agenda staat.

Nr.	Waterkwantiteit	Trekker	Uitvoeringstermijn
WKN1	Aanpassen houten stuwtjes in de Noordpolder ter verbetering peilstructuur in de landgoederenzone (meeliftkans).	Delfland / Rijswijk	2017 tot 2018
WKN2	Buitengewoon onderhoud water volgens uitvoeringsconvenant.	Rijswijk/ Delfland	Jaarlijks
WKN3	Onderzoek of het dagelijks onderhoud van primaire watergangen door Rijswijk kan worden gedaan.	Rijswijk/ Delfland	2017 tot 2018
WKN4	Afkoppelen verhard oppervlak met lopende projecten nu bekend Generaal Spoorlaan en Karel Doormanhof.	Rijswijk	2017 tot 2018
WKN5	Opstellen waterhuishoudkundig plan voor't Haantje, met o.a. onderzoek naar vergroting capaciteit duikers.	Rijswijk	2017
Waterkeringen			
WK1	Afstemmen planning en uitvoering van kadeverbeteringen en buitengewoon onderhoud keringen met planning van wegonderhoud en vervanging riolering met het oog op kansen voor werk-met-werk. Werkzaamheden van beide partijen synchroniseren en afspraken vastleggen in samenwerkingsovereenkomst (SOK).	Delfland/ Rijswijk	Jaarlijks

2.3 Afvalwaterketen

De gemeente is verantwoordelijk voor het inzamelen en transporteren van het stedelijk afvalwater en afvloeiend hemelwater. Een concretere beschrijving van de afvalwaterketen is te vinden in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2012-2016. In 2016 wordt een nieuw vGRP opgesteld. Hierin worden onder andere de taken en maatregelen op het gebied van afvalwater uitgebreid beschreven,

waaronder de maatregelen die zijn afgesproken binnen de NAD. Binnen het nog vast te stellen vGRP werkt de gemeente aan het verbeteren van de functionaliteit van het rioleringsstelsel. Hierbij wordt ook het milieuhygiënisch functioneren meegenomen.

In voorgaande jaren zijn knelpunten in de afvalwaterketen in kaart gebracht. Bij werken aan het riool of bij aanpassingen in de openbare ruimte bekijkt de gemeente of het mogelijk is de situatie verder te verbeteren. Dit zijn onder andere maatregelen zoals afkoppelen, aanleg van grotere duikers en het treffen van doorspoelvoorzieningen uitgevoerd om de kwaliteit duurzaam te verbeteren. Er wordt voor de gehele stad gestreefd naar nog doelmatiger samenwerken bij onderhoud en beheer van het water.

Het NAD heeft als ambitie om een gesloten watersysteem te creëren. Zo moet er worden gedacht aan het zodanig zuiveren van afvalwater dat het effluent op het oppervlakte water kan worden geloosd (Zoetwaterfabriek) en het op een duurzame manier omgaan met hemel- en grijswater door het een dubbele functie mee te geven. Omdat deze ontwikkelingen nog in ontwikkeling zijn, zal er in de komende periode worden bekeken waar de kansen voor Rijswijk en Delfland liggen.

Nr.	<i>Afvalwaterketen</i>	Trekker	Uitvoeringstermijn
AWK1	Vervangen/renoveren riolering conform vGRP.	Rijswijk	2017 tot 2018
AWK2	Opties bekijken voor het aanleggen van waterdoorlatende verhardingen op zandverharding.	Rijswijk	2017 en verder
AWK3	Verminderen van emissies in het riool.	Rijswijk/ Delfland	2017 tot 2018
AWK4	Het in kaart brengen van de bronnen van rioolvreemd water om dit te kunnen verminderen. (locaties met onder andere grondwateronttrekking en lekkage).	Rijswijk/ Delfland	2017 tot 2018
AWK5	Het verbeteren van NAD modellen in NAD verband.	Rijswijk	2017 tot 2018

2.4 Bewust van water

Rijswijk en Delfland zijn van mening dat de beleidsdoelen van deze wateragenda alleen haalbaar zijn als de inwoners, bezoekers en bedrijven van de stad daar ook een bijdrage aan leveren. Ieders gedrag heeft immers invloed op de kwaliteit en beleving van water. Afval weggooien op straat, auto's wassen in afgekoppeld gebied, afvalwater lozen, steeds meer stenen in de achtertuin, maar ook hulp bij het onderhouden en het schoonvissen van stukken van watergangen.

Om als partijen het thema als 'participatie' te kunnen nastreven is het nodig dat een ieder zich bewust is van het belang van het water in de stad.

Inwoners weten vaak niet dat en hoe ze zelf kunnen bijdragen aan het waterbeheer in hun directe leefomgeving. Rijswijk en Delfland willen daarom luisteren naar de ideeën van burgers, bezoekers en bedrijven én hen proactief voorlichten over het watersysteem. Wij verwachten dat bewoners,

bedrijven en bezoekers zich daarna bewuster zijn van het water in hun leefomgeving en er zorgvuldiger mee zullen omgaan.

Voor de 'bewustwording van Rijswijks water' geven Rijswijk en Delfland aandacht aan de betekenis van water (oppervlakte-, grond- en afvalwater) in de directe leefomgeving. Ook aan de onmogelijkheden. Bij zeer hevige regenval kan er immers altijd sprake zijn van enige mate van overlast. Inwoners kunnen ook zelf bijdragen aan het bereiken van een duurzaam schoon, aantrekkelijk en veilig watersysteem. Om de bewoners te bereiken zullen zoveel mogelijk bestaande communicatie en educatie-trajecten worden benut.

Communicatie en informatie-uitwisseling zijn belangrijk voor het welslagen van deze wateragenda. Naast communicatie is ook handhaving een instrument om het bewustzijn bij burgers en bedrijven te vergroten.

Belangrijk is dat in eerste instantie proactief de juiste voorlichting wordt gegeven om overtredingen te voorkomen. Rijswijk en Delfland willen bewoners en bedrijven op deze manier informeren over de kwetsbaarheid van het watersysteem en hen zo aansporen om te wonen, werken en leven met aandacht voor het milieu.

Aanvullend daarop willen we mensen in de stad ook stimuleren. Door hun directe betrokkenheid beschikken bewoners en bedrijven vaak over grote daadkracht, die zeker in de mazen van het waternetwerk een belangrijke factor van verbetering kunnen betekenen.

Niet alleen bij het steunen van ecologische doelen, maar ook bij het goed omgaan met regenwater is een duidelijke rol voor de stad weggelegd. We willen gezamenlijk een goed begin maken met het ontsteden en bij voorkeur meteen vergroenen van de stad (ook wel operatie Steenbreek genoemd). Gezamenlijk als overheden, maar vooral ook gezamenlijk met iedereen in de stad. Dit werkt gemeente Rijswijk verder uit in de klimaatadaptatiestrategie en opgave duurzame gemeente.

Maar uiteindelijk blijft ook de standaard handhaving zoals in het kader van de Verordening op de Binnenwateren of de Waterwet noodzakelijk. Hierbij gaat het om bijvoorbeeld afval uit boten, olielozingen of verkeerd gebruik van materialen. Door zorgvuldige communicatie zal de preventieve werking van handhaving zoveel mogelijk worden benadrukt. Dit zorgt ervoor dat andere overtreders de mogelijke gevolgen van hun handelen of nalaten beter onder ogen zien.

Nr.	<i>Bewust van water</i>	Trekker	Uitvoeringstermijn
BvW1	Schoon water project communicatie.	Rijswijk	2017 tot 2018
BvW2	IN NAD verband meer aandacht voor communicatie.	Rijswijk / Delfland	2017 tot 2018
BvW3	De gemeente start intern en extern met het communiceren over 'bewust van water'.	Rijswijk	2017 tot 2018
BvW4	Deelnemen aan het initiatief operatie Steenbreek met als resultaat minder verharding en meer groen.	Rijswijk	we doen mee

3. Beheer, vaarwater en grondwater

Naast de bovenstaande doelstellingen werken Rijswijk en Delfland samen op de gebieden van beheer en onderhoud, vaarwater en recreatie en grondwater.

3.1 Beheer en Onderhoud

Jaarlijks vormt het beheer en onderhoud een belangrijke kostenpost voor de gemeente Rijswijk. Dit zorgt ervoor dat de gemeente veel belang hecht aan dit onderdeel van het uitvoeringsprogramma. Het beheer en onderhoud van watergangen hangt ook nauw samen met de duurzaamheidsopgave. Deze verduurzaming kan leiden tot een andere aanpak maar zal over een lange periode worden terug verdiend door het nieuwe duurzame karakter. Met name de koppeling met groenbeleid is hierin belangrijk. De gemeente Rijswijk is de trekker van dit onderdeel, maar gaat in de planperiode nauw samenwerken met Delfland en omliggende gemeenten om het beheer en onderhoud efficiënter en duurzamer uit te voeren.

Nr.	<i>Beheer en onderhoud</i>	Trekker	Uitvoeringstermijn
BO1	Optimaliseren door afstemming van de baggerwerkzaamheden van de watergangen om de bodem- en waterkwaliteit te verbeteren.	Rijswijk/ Delfland	Jaarlijks
BO2	Visstandbeheer bevat naast het tellen van de hoeveelheid vis ook het inventariseren welke soorten aanwezig zijn.	Rijswijk	Jaarlijks
BO3	Afstemmen dagelijks onderhoud beschoeiingen/kades en waterkeringen (maaïen etc.).	Delfland/ Rijswijk	2017 tot 2018

3.2 Recreatie en vaarwegbeheer

Het vaarwegbeheer is een punt in ontwikkeling binnen de gemeente Rijswijk, met als doel dit in de komende jaren te kunnen verbeteren. Recreatie zorg voor een positieve stimulering van de stad, een voorbeeld hiervan is het project Harbour Village waar wordt gewerkt aan de oplevering van kantoorgebouwen, horeca en een plezierhaven.

3.3 Grondwater

De grondwaterzorgplicht valt over het algemeen bij de betreffende eigenaren van het land. Als de overlast dermate groot wordt, bijvoorbeeld op wijkniveau dan verschuift deze zorgplicht naar de gemeente en zoekt Rijswijk een oplossing om het overtollig grondwater naar het riool of het oppervlaktewater te leiden. Om Rijswijk een beter inzicht te geven in het grondwaterniveau is in 2009 een monitoringsysteem geïnstalleerd. De gemeente Delft monitort de consequenties van de vermindering van de grondwateronttrekking, die zal starten in 2017.

Nr.	<i>Grondwater</i>	Trekker	Uitvoeringstermijn
ZGB1	Nagaan wat de effecten zijn van de toekomstige verminderende grondwateronttrekkingen van DSM, o.a. door afstemming en samenwerking met het monitoringssysteem(peilbuizen) van Delfland.	Rijswijk	2017 tot 2018
ZGB2	Maatregelen opstellen om de effecten van verminderde grondwateronttrekking te minimaliseren.	Rijswijk	Na 2017

4. De samenwerking Rijswijk en Delfland

De Wateragenda Rijswijk is opgesteld om een nieuw kader te bieden voor de uitvoering van plannen en projecten gebaseerd op nieuwe inzichten en verwachte ontwikkelingen. Om inzicht te geven welke projecten en initiatieven dat zijn, wordt een programma bijgehouden, dat tweejaarlijks geactualiseerd wordt. Al deze projecten vallen onder een of meerdere doelen die Rijswijk en Delfland gesteld hebben. Door samen te werken worden deze doelen goedkoper, sneller en met betere kwaliteit gerealiseerd.

4.1 Organisatie van de samenwerking

De uitvoeringsagenda geeft slechts een kader waarbinnen de genoemde projecten uitgevoerd worden en heeft geen invloed op de projecten zelf. Wel vindt er, naast de dagelijkse projectmatige afstemming, ook op reguliere basis afstemming plaats over de voortgang van de projecten. Alle onderwerpen die in de samenwerking van belang zijn worden in een regelmatig terugkerend Bestuurlijk Overleg besproken. Daarin wordt ook de voortgang van dit uitvoeringsprogramma behandeld. Ter voorbereiding op dat bestuurlijk overleg, en op momenten dat het nodig is, wordt bovendien een ambtelijk overleg georganiseerd. Hierin wordt op managementniveau met elkaar gesproken.

Beide partijen zijn volop bezig met alle thema's die er spelen. Bij onderhoudscycli streven we een optimalisatie na zodat er efficiënt gewerkt kan worden en de levenscyclus van producten worden benut. Zo wordt in het zogenaamde "kabels en leidingen overleg" met alle infrastructuur partners gezocht naar win-win situaties en wordt bij Buitengewoon Onderhoud aan Wegen op kaden (BGO-WOK) de afstemming tussen onderhoud aan weg en onderhoud aan kering vastgelegd in een overeenkomst.

4.2 Overlegstructuur

Onderstaand is weergegeven welke overleggen nodig zijn om de werkzaamheden te coördineren.

Wat voor soort overleg?	Hoe vaak vind het overleg plaats?
1. Bestuurlijk overleg Delfland-Rijswijk (regulier)	<i>Halfjaarlijks</i>
2. Algemeen Overleg Delfland-Rijswijk (regulier)	<i>4x per jaar</i>
3. Overleg NAD (regulier)	<i>Maandelijks</i>
4. Bouwactiviteiten overleg	<i>Projectmatig</i>
5. Overleg over het baggeren binnen Rijswijk	<i>Jaarlijks</i>
6. Maaien en krozen overleg	<i>Jaarlijks</i>
7. Overleg over overeenkomst Schoon water	<i>2 tot 4 keer per jaar</i>
8. Wateroverleg RijswijkBuiten	<i>1 tot 2 keer per jaar</i>

4.3 Communicatie

Communicatie maakt onderdeel uit van elk onderwerp uit het uitvoeringsprogramma. De focus is hierbij gericht op het bekend maken van de start van projecten, het tonen van de resultaten ervan en het delen van ervaringen. Doel hiervan is mensen bewust te maken van de watertaken en om draagvlak te krijgen voor onze projecten. Per project bepalen we op welke manier we de communicatie het beste vormgeven.

4.4 Financiën

Voor het uitvoeren van watertaken, projecten, activiteiten en maatregelen is geld en capaciteit nodig. Voor een deel van de genoemde projecten, activiteiten en maatregelen is in het verleden al budget vrijgemaakt. Voor de overige projecten, activiteiten en maatregelen geldt dat de budgettering plaatsvindt met inzet van eigen menskracht en via reguliere budgetten binnen de gemeente Rijswijk en via de programma's en reguliere budgetten binnen het Hoogheemraadschap van Delfland.

Verklarende woordenlijst

Afvalwater	water dat gebruikt uit huizen en bedrijven komt.
Afvalwatersysteem	ook wel afvalwaterketen drinkwater-gebruik, afvoeren, reinigen en lozen.
Boezem	het watersysteem dat de afvoer van het polderwater naar zee regelt.
Chemische waterkwaliteit	stikstoffen, fosfaten en bestrijdingsmiddelen in het water.
Ecologische waterkwaliteit	de aanwezigheid van voldoende waterplanten en dieren.
Gesloten afvalwatersysteem	gebruikt drinkwater (afvoeren) reinigen hergebruiken.
Grondwateronttrekking	grondwater dat wordt opgepompt uit de bodem.
KRW	Kaderrichtlijn Water. Europese afspraken vanaf 2000 om in 2017 het water schoon (chemisch op orde) en gezond (ecologisch in evenwicht) te hebben, zodat andere landen geen last hebben van verontreinigingen uit buurlanden.
Legger Wateren	kaart en register met informatie over ligging, afmetingen en functie van sloten en vaarten. Bevat ook informatie over het eigendom, de onderhoudsplicht en de natuurvriendelijke oevers.
Lozingen	meestal afvalwater dat direct in een sloot wordt geloosd.
Milieuhygiënisch	functioneren van de riolering gaat over de lozingen van afvalwater op de sloten.
Peilbeheer	het afvoeren van water en het op niveau houden van het waterpeil in de sloten.
vGRP	verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan, beleidsmatig en strategisch plan voor de aanleg en beheer van het gemeentelijke rioolstelsel.
Waterbeheer	beheer en onderhoud van sloten, duikers, dijken enzovoort, zodat de werking ervan wordt gewaarborgd.
Waterhuishouding	zorgen dat er voldoende water is en niet te veel water.
Waterkwaliteit	de kwaliteit van het water, zowel de chemische vervuiling als voldoende planten en dieren in het water (ecologische kwaliteit).
Waterkwantiteit	de hoeveelheid water die wordt vastgehouden, geborgen of afgevoerd is afhankelijk van de hoeveel regen die valt in een gebied en hoe we voorkomen dat dit schade en of hinder veroorzaakt.
Wateropgaven	Kwaliteit, kwantiteit en veiligheid.

Verklarende woordenlijst (vervolg)

Waterveiligheid	voldoende hoogte van dijken om aan de eisen van een kans op overstroming te voldoen.
Watersysteem	een serie van sloten duikers en gemalen die te gebruiken om overtollig regenwater af te voeren en omgekeerd water toe te voeren bij een tekort aan regenwater.

Kaart beheerders water in Rijswijk

